

Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Team Warmteling
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Den Haag, 29 april 2021

Betreft : Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan (PIP) Warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag
Kenmerk : DOS-2019-0003043

Geachte mevrouw, mijnheer,

Energie Samen en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH) reageren met deze brief op het ontwerp van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) Warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag vanuit het perspectief van m.n. de regionale bottom-up warmte-initiatieven. De overgang naar wonen zonder aardgas is ingrijpend, en speelt zich af achter de voordeur. Om deze transitie succesvol te laten verlopen is het van groot belang aan te sluiten bij wat leeft bij de mensen in de wijk. Energie Samen/Buurtwarmte – ondersteunt energiecoöperaties en collectieven van actieve burgers die dicht bij de mensen in de wijk staan. Voor de lokale overheden is een manifest opgesteld waarin o.b.v. Europese regelgeving gepleit wordt voor het “warmteschap”; dit is een samenwerking van marktpartijen, lokale overheden en collectieven van actieve burgers. Dit manifest brengen wij graag met deze zienswijze onder uw aandacht zie hiervoor de bijlage.

Om zo goed als mogelijk in beeld te krijgen wat een centraal collectief warmtesysteem, met als backbone de Warmteling, kan betekenen voor lokale en regionale initiatieven is vanuit Energie Samen Zuid-Holland opdracht gegeven aan Kalavasta om een review te doen van het warmte-deel van de RES Rotterdam-Den Haag. Mede o.b.v. deze review, die als bijlage is toegevoegd en die integraal onderdeel is van deze zienswijze, komen wij tot de volgende reactie op hoofdlijnen.

De besluitvorming van de PIP loopt vooruit op de vaststelling van de RES 1.0, welke in de komende weken vastgesteld wordt door de gemeenteraden. We vragen begrip voor het feit dat de review gericht is op de RES 1.0 voor de regio Rotterdam-Den Haag, niettemin zijn wij ervan overtuigd dat ons manifest en het rapport van Kalavasta als basis kunnen dienen voor het verdere inpassingsproces. Op basis van de huidige beschikbare en nog ontbrekende informatie over de Warmteling en het bredere kader van de RES hebben Energie Samen en de NMZH de volgende vragen bij de Warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag:

- Een regionaal Collectief Warmte Systeem (CWS) op vooral HT-restwarmte leidt tot de laagste maatschappelijke kosten en een substantieel lagere ORT dan alternatieven. Die alternatieven zijn echter maar beperkt onderzocht, waarbij m.n. de potentie van individuele en collectieve hybride systemen en meer elektrificatie van warmte onvoldoende zijn geanalyseerd. Ook is onvoldoende duidelijk of in de kostenberekening van het regionale CWS alle relevante c.q. mogelijke kosten zijn meegenomen, zoals bv voor participatie om tot voldoende draagvlak en aansluitingen te komen. Evenmin is duidelijk of voor alternatieven met extra isolatie en meer kleinschalige, coöperatieve LT-systemen de juiste kosten, (lagere) rendementen en (langere) afschrijvingstermijnen toegepast zijn;
- Vraag is of HT-restwarmte uit de haven op kortere termijn CO₂-vrij is en op langere termijn voldoende beschikbaar zal blijven. Er is een gevoeligheidsanalyse gedaan voor het vollooprisico, maar niet voor een door EU-beleid mogelijk snel stijgende CO₂-prijs en/of gewijzigde energiebelasting en mogelijk juridisch onvoldoende contracteerbaarheid van beschikbare restwarmte. Ook is onduidelijk of op langere termijn voldoende HT-restwarmte

van de juiste temperatuur beschikbaar is en of alternatieven niet sneller concurrerend kunnen worden dan nu aangenomen;

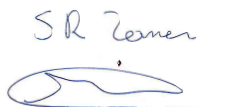
- Naast HT-restwarmte voor basis- en middenlast moet nog een substantieel deel van de regionale warmtevraag, m.n. de piekvraag, met lokale bronnen ingevuld worden. De vraag is in hoeverre lokale bronnen nog rendabel ontwikkeld kunnen worden bij een met rijksgeld sterk ontwikkeld aanbod van regionale HT-warmte. Er lijkt een grote kans dat meer kleinschalige lokale, coöperatieve en innovatieve initiatieven hiermee op een ongelijk speelveld weggedrukt zullen worden en dat grootschalige aanbieders door gebrek aan concurrentie onvoldoende tot kostenreductie geprikkeld zullen worden met mogelijk hoge vaste lasten voor m.n. sociale huurders tot gevolg. Nu al zijn de warmtekosten in Nederland 30% hoger dan in bv Denemarken, terwijl daar geen sprake is van een ORT (volgens Annelies Huygen/TNO);
- De EU heeft inmiddels het CO2-doel verhoogd van 40% reductie in 2030 naar 55% reductie, terwijl het Europees Parlement al naar 60% reductie wil. In 2007 was het mondiale doel nog halvering van de uitstoot in 2050 en 80% reductie in Europa. Het lijkt niet uitgesloten dat de ambitie van de EU, en dus van Nederland, in de komende jaren nog verder aangescherpt zal worden. Onder hoge druk wordt alles, of veel, vloeibaar, zoals o.a. ook de Corona-crisis laat zien. De vraag is in hoeverre dit een risico is voor de huidige Warmtetransportleiding en daarop te baseren plannen. Kan nog voldoende bijgestuurd worden als de doelen verder aangescherpt worden? In hoeverre leidt dat mogelijk tot onevenredig hoge extra kosten c.q. risico op grootschalige stranded assets?

Zolang bovenstaande punten onvoldoende geadresseerd zijn, lijkt het voor m.n. gemeenten, bedrijven en lokale warmte-initiatieven moeilijk om tot een heldere (en rechtvaardige) afweging tussen opties te komen. Een belangrijk deel van deze punten zal door besluiten op rijksniveau duidelijker moeten worden. Op dat niveau vindt o.a. over de nieuwe warmtewet nog discussie plaats hoeveel ruimte die wet zal bieden aan meer kleinschalige, lokale bottom-up initiatieven. De vraag is of het huidige voorstel voor Warmteling en de onderliggende RES, en de daarop te baseren gemeentelijke warmtevisies, voldoende flexibel zijn om zich aan te passen aan eventuele nieuwe keuzes op rijksniveau met mogelijk meer ruimte voor bottom-up initiatieven, ook gelet op diverse landelijke ondersteunings- en financieringsarrangementen voor lokale, coöperatieve warmte-initiatieven waarover gesproken wordt of in ontwikkeling zijn.. Wij verzoeken u met deze zienswijze bij de verdere uitwerking en besluitvorming van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) Warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag rekening te houden. Daarbij verzoeken wij u ons beter te betrekken bij de ontwikkeling van de warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag.

Indien gewenst lichten wij deze zienswijze graag nader toe.

Met vriendelijke groet,

Energie Samen,



Sward Zomer
Coöperatief Directeur

Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland



Alex Ouwehand
Directeur

BIJLAGEN:

- Manifest voor coöperatieve warmte, Energie Samen/Buurtwarmte
- Review RES 1.0 Rotterdam-Den Haag, warmtevoorziening Gebouwde Omgeving, Kalavasta